

KUVAUS JA VALAISU SUOMEN MUISTIASIANTUNTIJAT RY:N YRITYSESITTELYVIDEOSSA

Aino Kovalainen

Opinnäytetyö
Helmikuu 2013
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvalli-
sen ilmaisun suuntautumis-
vaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelma
Käsikirjoittamisen ja kuvallisen ilmaisun suuntautumisvaihtoehto

KOVALAINEN, AINO:

Kuvaus ja valaisu Suomen muistiasiantuntijat ry:n yritysesitysvideossa

Opinnäytetyö 25 sivua, josta liitteitä 1 sivua
Helmikuu 2013

Opinnäytetyöni kirjallisessa osiossa tarkastelen yritysesitysvideoiden haastattelutilanteiden tekemistä kuvauksen ja valaisun kannalta. Tutkin prosessia alun suunnittelusta lopputulokseen. Tarkastelen opinnäytetyössäni kuvausta ja valaisua Suomen muistiasiantuntijat ry:n yritysesitysvideon kautta.

Yritysesitysvideo on yritykselle tai yhdistykselle tehty video. Se voi kertoa yrityksen toiminnasta, historiasta tai jostakin tapahtumasta. Videon tarkoituksena voi olla yrityksen markkinointi tai informaation levitys. Yritysesitysvideon haastattelutilanteissa, kuten kaikissa muissakin videotuotannoissa ennakosuunnittelu on hyvin tärkeää. Tuotantoryhmän pitää selvittää missä, milloin ja miten kuvaus ja valaisu toteutetaan. Kuvaussuunnitelma on myös hyvä tehdä ja ottaa selvää mistä kuvauspaikalla saa verkkovirtaa. Lopulliseen kuvaan vaikuttavat kuvan valotus, väri, rajausta ja kuvakulma. Tämän lisäksi tarkastelen valaisutyylejä, joita olen käyttänyt opinnäytetyöni video-osuudessa. Näitä ovat kolmipistevalaisu, sekä kahden lampun ja yhden lampun valaisutekniikka. Videon kuvaukseen ja valaisuun voi käyttää monenlaista kalustoa. Käyn läpi mitä kalustoa itse olen käyttänyt ja miksi.

Opinnäytetyöni kirjallisen osuuden lopussa tarkastelen vielä Suomen muistiasiantuntijat ry:n videota oman onnistumiseni kannalta. Käyn läpi kuvausten eri tilanteet ja miten olen menetellyt niissä.

ABSTRACT

Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Media
Scriptwriting and Visual Expression

KOVALAINEN, AINO:

Shooting and Lighting in a Corporate video for Suomen muistiasiantuntijat ry

Bachelor's thesis 25 pages, appendix 1 page
February 2013

The literary part of my thesis describes the shooting and lighting of the interviews in a corporate video. The process is examined from the planning beforehand to the final outcome, and my thesis focuses on shooting and lighting in a corporate video made for Suomen muistiasiantuntijat ry.

A corporate video is a video made for a company or organization. It can be about the operations or history of the company or about an event. The purpose of the video can also be promotion or spreading information. Like all other video productions, interviews are very important to plan beforehand. The production crew needs to know where, when and how the shooting and lighting takes place. It is also important to have a shooting plan and to find out, before shootings, where to find supply current. Exposure, colour, framing and camera angle affect the final result of the picture. The different lighting styles used in my video are also discussed in the thesis. They are three-point lighting, lighting with two lights and lighting with one light. There are many choices for equipment when shooting and lighting a corporate video. This thesis explains the choices of equipment made in my corporate video for Suomen muistiasiantuntijat ry.

In the end of the thesis I analyse my own success in making the corporate video for Suomen muistiasiantuntijat ry. I go through different shooting situations and my course of action.

Key words: shooting, lighting, visualization, video, company video

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	YRITYSESITTELYVIDEOT JA NIIDEN HAASTATTELUTILANTEET	6
2.1	Yritysvideoiden rakenne	6
2.2	Haastattelutilanteiden ominaispiirteitä.....	6
3	KUVAUS HAASTATTELUTILANTEISSA	8
3.1	Ennakkosuunnittelu.....	8
3.1.1	Kuvaussuunnitelma	8
3.1.2	Kamerakalusto.....	10
3.2	Kuvaustilanne	10
3.2.1	Huomioitavat asiat	10
3.2.2	Kuvaustyyli	11
3.2.3	Kuvakulma ja rajausta.....	12
3.2.4	Tausta	13
4	VALAISU HAASTATTELUTILANTEISSA	15
4.1	Valaisun ennakkosuunnittelu	15
4.1.1	Kuvauspaikka	15
4.1.2	Kalusto	16
4.2	Valaisun rakentaminen kuvauksissa	17
5	KUVAUS JA VALAISU SUOMEN MUISTIASIANTUNTIJAT RY:N YRITYSESITTELYVIDEOSSA	20
5.1	Lähtökohdat ja tavoitteet.....	20
5.2	Tavoitteiden toteutuminen	20
5.2.1	Kuvaus.....	20
5.2.2	Valaisu.....	21
6	POHDINTA.....	23
	LÄHTEET.....	24
	LIITTEET	25

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe on yritysvideoiden haastattelutilanteiden kuvaus ja valaisu. Tutkin näiden tilanteiden kuvaus- ja valaisuteknistä osuutta ennakkosuunnittelusta toteutukseen. Opinnäytetyöni mediaosuutena on Suomen muistiasiantuntijat ry:lle tekemäni yritysesittelyvideo. Toimin videossa ohjaajana, kuvaajana, valaisijana ja leikkaajana.

Kirjallisessa osuudessani tutkin Suomen Muistiasiantuntijat ry:n videon pohjalta miten kuvauksen ja valaisun toteuttaminen onnistuu. Käyn myös läpi menettelytapani kuvaustilanteissa, mihin ratkaisuihin itse päädyin ja mitä olisin ehkä voinut tehdä toisin. Tutkin esimerkiksi miten voi tehdä erilaisia kuvia valaisun avulla, mistä päin kannattaa valaista, montako lamppua kannattaa käyttää kuvaustilanteessa ja miten jo paikalla olevat valot vaikuttavat syntyvään kuvaan. Tutkin myös haastattelutilanteita kuvauksen kannalta. Näihin voi tuoda vaihtelua muuttamalla kuvakokoa, haastattelupaikkaa tai kuvakulmaa. Lopputuloksen kuviin vaikuttaa varmasti myös se, että välillä kuvaukset etenivät kiireellä, asiakkaan aikataulun vuoksi. Olen myös joutunut videota kuvatessani tekemään nopeita päätöksiä todella lyhyellä aikataululla. Tällä on ollut varmasti suuri vaikutus videon lopputulokseen.

Olen valinnut tämän aiheen, koska valaiseva kuvaaminen kiinnostaa minua ja uskon, että pystyn löytämään aiheesta itselleni jotain uutta tietoa. En ole kuvannut aiemmin yritysvideoita, joten opin varmasti projektin aikana paljon uutta.

2 YRITYSESITTELYVIDEOT JA NIIDEN HAASTATTELUTILANTEET

2.1 Yritysvideoiden rakenne

Yritysvideoita tehdään moneen tarkoitukseen. Yritys voi olla kiinnostunut tallentamaan historiaansa ja identiteettiänsä tai tarkoituksena voi olla vaikka vain jonkin tietyn tapahtuman taltiointi. Videolla voi markkinoida yritystä, kerätä varoja tai hankkia uusia jäseniä. (Jones 2002, 260.) Markkinointivideo on hyvä ja nykyaikana yhä suosittu keino välittää informaatiota katsojille (Jones 2002, 261).

Yritysesittelyvideo voi koostua haastatteluosuuksista ja haastatteluja täydentävistä kuvituskuvista. Haastattelutilanteet ovat kohtia missä haastateltava kertoo esimerkiksi yrityksen toiminnasta. Haastattelujen tarkoitus näissä videoissa on saada tieto välitettyä mahdollisimman yksinkertaisesti. Kuvituskuvien tarkoitus on viedä videon ”juonta” eteenpäin ja pitää katsojan mielenkiintoa yllä. Niiden tarkoitus voi myös olla visuaalisesti haastateltavan kertoman asian näyttäminen. Kuvituskuvat voivat myös toimia hyvin haastattelukuvien leikkauskohdissa (Hedgecoe 1992, 124). On myös yritysvideoita, joissa käytetään ainoastaan haastatteluja tai kuvituskuvia.

Suomen muistiasiantuntijat ry:n yritysesittelyvideossa käytin sekä haastattelukuvia että kuvituskuvia. Olen käyttänyt kuvituskuvia haastattelutilanteiden välissä ja näyttämässä mistä haastateltava puhuu.

2.2 Haastattelutilanteiden ominaispiirteitä

Haastattelutilanteissa haastateltava yleensä istuu tai seisoo paikoillaan ja kuvakoko on puolikuva tai puolilähikuva (Hedgecoe 1992, 187). Itse käytin lähinnä puolilähikuvaa tai suurta puolikuvaa ja paikoillaan istuvaa haastateltavaa. Halusin myös kokonaisuudesta selkeämmän, että katsoja pystyy keskittymään kerrottavaan asiaan.

Yritysvideon haastattelun voi toteuttaa kahdella tavalla haastattelijan videolla olemisen suhteen. Ensimmäinen tapa on, että haastattelija näkyy tai kuuluu videolla. Haastattelija kysyy kysymyksen ja haastateltava vastaa siihen. (Leponiemi 2010, 164-165.) Itse ku-

vasin haastattelutilanteet toisella tavalla, jossa haastateltava vastaa kysymyksiin kokonaisilla lauseilla ja kysymykset eivät kuulu lopullisessa videossa. Puhuja selittää lopullisessa videossa yritykseen liittyviä asioita ilman kysymyksiä. Näin saadaan videoon parempi rakenne ja vähemmän ylimääräisiä esiintyjiä.

3 KUVAUS HAASTATTELUTILANTEISSA

3.1 Ennakkosuunnittelu

3.1.1 Kuvaussuunnitelma

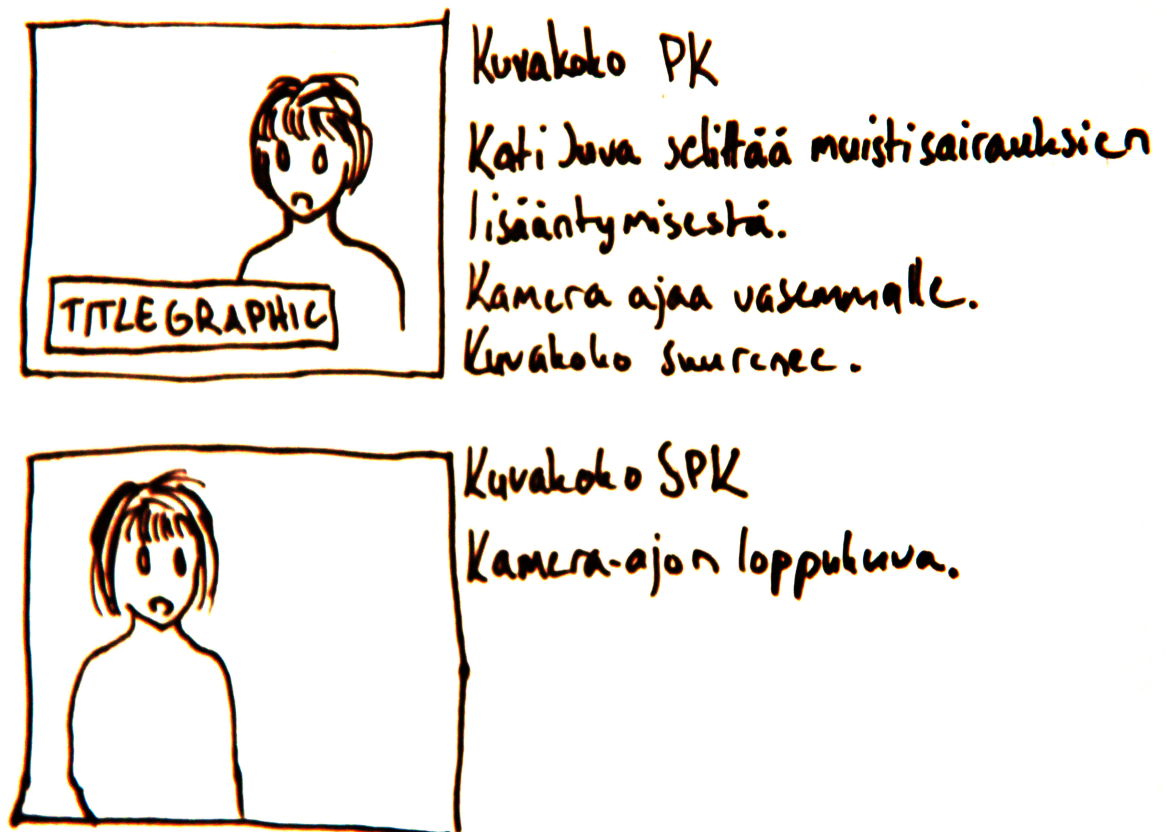
Monimutkainen video vaatii perusteellista tutkimustyötä (Dollin 1986, 76). Ennakkosuunnittelun tärkeimpiä kohtia on ennakkotutkimus. Videon tekemisessä ennakkotutkimus tarkoittaa sitä, että tuotantoryhmä käy tarkistamassa kuvauslokaation. Tämä on tärkeää sen kannalta, että kuvauspäivänä kuvaaja tietää olla varautunut kaikkeen mitä kuvauspaikalla tulee vastaan. (Dollin 1986, 76.) Tämä säästää kuvausten alusta paljon kallisarvoista aikaa. Kuvauslokaatiossa kannattaa katsella ympärillensä sen kannalta, missä olisi parasta kuvata. Kannattaa pistää myös merkkeille kuvauksia hankaloittavat asiat kuten kapeat käytävät, tiellä oleva puu tai aita (Dollin 1986, 76). Kuvauspaikalla käydessä kannattaa ottaa valokuvia auttamaan kuvakäsikirjoituksen teossa. Näin ei tarvitse muistella minkälaista siellä kuvauspaikalla olikaan. Kannattaa myös tarkistaa kuvauslokaatio akustiikan kannalta, ettei kuulu mitään nauhoitusta häiritseviä ääniä (Dollin 1986, 77). Kuvauspaikalla on myös hyvä tarkistaa mistä saa sähköä. Kamera toimii aika hyvin akuilla, mutta valaisua rakentaessa on hyvä tietää mistä löytyy verkkovirtaa.

Kun on kyse videosta, jossa haastattelu on suuressa osassa, kuten Suomen muistiasiantuntijat ry:n videossa, niin on hyvä myös ottaa selvää henkilöistä, joita esiintyy videolla. Kannattaa myös huomioida miten he toimivat kameran edessä, jännittävätkö vai alkavatko he esittämään jotain muuta kuin ovat. Videolla esiintyvien henkilöiden kanssa on hyvä keskustella videon esituotannon aikana tai ainakin viimeistään ennen kuvaustilannetta. Näin saa kuvauskohteen rentoutumaan ennen kuvaamista. (Hedgecoe 1992, 75.)

Suomen muistiasiantuntijat ry:n videon ennakkosuunnittelun yhteydessä tein myös kuvakäsikirjoituksen. Kuvakäsikirjoitus on hyvä tapa suunnitella mitä kuvaa ja sen avulla voi nopeuttaa kuvauksia ja välttyä liialta miettimiseltä kuvauspaikalla. Kuvakäsikirjoituksen tarkoituksena on suunnitella video päälinjasta tärkeimpiin yksityiskohtiin, jotka halutaan nostaa esiin. Lisäksi sen avulla voidaan arvioida kuvien kestot ja videon kokonaispituus. (Hedgecoe 1992, 110.) Kuvakäsikirjoituksessa kuvan vieressä tai alla yleensä

sä lukee mitä kyseisessä otoksessa tapahtuu. Kuvakäsikirjoitusta tehtäessä on keskeistä, että kuvista käy ilmi mitä niissä tapahtuu. Tikku-ukot yleensä riittävät selventämään tämän. (Hedgecoe 1992, 111.) Kuvakäsikirjoituksen sijasta voi myös tehdä kuvalistan, missä on listattuna kaikki kuvat ja selitys mitä niissä tapahtuu. Kuvalistassa on kirjallisenä sama informaatio kuin kuvakäsikirjoituksen kuvissa (Hedgecoe 1992, 111). Kuvakäsikirjoituksen laatiminen kannattaa aloittaa käsikirjoitukseen perehtymisestä. Kuvat tehdään käsikirjoituksen pohjalta.

Kuvat ovat kuvakäsikirjoituksessa samassa järjestyksessä kuin kuvat lopullisessa videossa tulevat olemaan. Otokset yleensä numeroidaan ja niitä käytetään koko tuotannon ajan (Dollin 1986, 78). Näin koko kuvausryhmä tietää mistä kuvasta puhutaan ja kuvat on helpompi kuvata ei-kronologisessa järjestyksessä.

KUVA 1. Kuvakäsikirjoitusmalli

3.1.2 Kamerakalusto

Kuvausten suunnittelun yhteydessä kannattaa miettiä tarkkaan minkälaista kamerakalustoa käyttää. Tähän kuuluu tietysti kamera, mutta sen lisäksi pitää ottaa huomioon muu kameraan liittyvä kalusto. Kamerakalustoon kuuluvat myös kamerajalustat ja erikoiskalusto, kuten esimerkiksi rata. Radalla voi tehdä sulavampia kamera-ajoja. Rataa pitkin kulkee dollyksi kutsuttu kärry, jonka päällä kamerajalusta on (Green 1995, 3).

Itse olen kuvauksissa käyttänyt kevyempää kalustoa, jolloin video oli mahdollista toteuttaa pienellä kuvausryhmällä. Pienempi kuvauskalusto mahdollistaa videon tekemisen helposti kahden ihmisen työryhmän voimin. Haastattelutilanteiden kameraksi olin valinnut Panasonic AG-HPX171:en. Syy valintaani oli jalusta, joka ei olisi kestänyt isompaa kameraa ja halusin pitää kaluston kevyenä. Käytin haastattelukuvissa myös rataa.

3.2 Kuvaustilanne

3.2.1 Huomioitavat asiat

Kun saavutaan kuvauspaikalle ja laitetaan kameraan oikeat säädöt kuvauksia varten, pitää tiettyjä asioita ottaa huomioon. Nämä ovat valkotasapainon säätäminen, tarkennus ja kameran valotus.

Valkotasapaino tarkoittaa kuvan värilämpötilaa. Värilämpötilaa mitataan kelvinasteikolla. Mitä sinisempää valoa, sen korkeampi värilämpötila ja punaisempi tarkoittaa matalaa värilämpötilaa. Ihmissilmä ei välttämättä erota värilämpötilojen eroja. Valkoinen näkyy valkoisena valon väristä riippumatta, johtuen siitä että aivomme korjaavat valon värin automaattisesti. Kameralla kuvatussa kuvassa tämä taas näkyy ja väärällä valkotasapainolla kuvalla saattaa olla luonnoton värisävy. Valkotasapainon saa määritettyä kaikista nykyajan ammattikameroista ja useimmista kuluttajakameroista. Joissakin kameroissa on myös automaattinen valkotasapainon säätö. (Hedgecoe 1992, 36.) Valkotasapaino on tärkeää tarkistaa ennen kuvaamista, jotta voi välttää ylimääräisiä ongelmia videon jälkitöissä.

Kuvan tarkennuksella kuvaaja määrittelee mihin katsojan pitäisi kuvassa kiinnittää huomiota. Jos tarkennus on väärässä kohdassa kuvaa, se voi häiritä katsomiskokemusta. Tarkennusta ottaessa voi käyttää kameran automaattitarkennusta tai manuaalitarkennusta. Itse olen Suomen muistiasiantuntijat ry:n videon kuvauksissa käyttänyt ainoastaan manuaalista tarkennusta, sillä välillä on luotettavampaa tehdä kuvan tarkennus itse. Toinen syy siihen oli, että haastattelukuvissa missä kamera liikkui, oli helpompaa kuvata, kun kamera ei itse vaihtanut tarkennusta koko ajan.

Valotus on myös tärkeä asia, joka pitää ottaa huomioon kuvatessa. Kuten John Hedgecoe (1992, 38) mainitsee, niin tärkeintä ei välttämättä ole se ”oikea” valotus vaan enemmänkin ”tarkoituksenmukainen” valotus. Kuva tulee valottaa siten, että se sopii videon kokonaiskuvaan. Perusajatuksena voidaan valotuksessa pitää sitä, että kuvauskohteen yksityiskohdat erottuvat, paitsi syvimmissä sen varjoissa ja kirkkaimmissa valokohdissa. (Hedgecoe 1992, 38.) Videokuvauksessa valotusta voi säätää monella tavalla.

3.2.2 Kuvaustyyli

Kuvaustyyli voi yritysesittelyvideon haastattelutilanteissa olla melkein mitä tahansa. Videossa voi olla staattista kuvaa, tiltauksia, panoroiteja tai ajoja. Staattisessa kuvassa kamera pysyy kokoajan ajan paikallaan eikä kuva muutu. Tilttauksessa kameraa käännetään pystysuunnassa ja panoroinnissa vaakasuunnassa (Hedgecoe 1992, 50). Kuvaustyyliin voi myös vaikuttaa kuvan syväterävyydellä. Jos haastattelukuvassa tausta jätetään epäteräväksi, huomio kiinnittyy paremmin terävänä olevaan kuvauskohteeseen (Leponiemi 2010, 164). Lyhyen terävyysalueen luominen onnistuu parhaiten käyttämällä pitkää kuvausetaisyyttä ja pitkää polttoväliä (Leponiemi 2010, 164). Syväterävyysalueeseen myös voi vaikuttaa aukolla. Mitä suurempi hämmennysaukko, sitä pienempi terävyysalue (Hedgecoe 1992, 41).

Itse koitin kuvauksissa saada mahdollisimman pienen syväterävyysalueen käyttämällä suurempaa hämmennysaukkoa. Pyrin myös kuvaamaan kohdetta niin kaukaa kuin kuvauspaikalla sisätiloissa oli mahdollista. Näin pyrin erottamaan kuvauskohteen taustasta. Käytin haastattelukuvissa kamera-ajoa, jossa kamera liikkui hiljalleen sivullepäin. Samalla pyrin pitämään kuvarajauksen puolikuvana siten ettei kohde ollut sivuttain kame-

raan päin. Näin sain haastattelukohtauksiin lisää mielenkiintoa ja videon kokonaisuuden dynaamisuutta.

KUVA 2. Kamera-ajon myötä kuvanrajaus vaihtuu haastattelun aikana

3.2.3 Kuvakulma ja rajausta

Haastattelutilanteissa periaate on, että kamera on puhujan pään korkeudella. Muita kuvakulmia käytetään yleensä tehokeinona tai erityistilanteissa (Leponiemi 2010, 164). Kuvakoko haastattelutilanteissa voi vaihdella laajasta kuvasta lähikuvaan haastateltavasta. Henkilö kannattaa myös sijoittaa niin, että tämän molemmat silmät näkyvät. Jos videolla esiintyvä henkilö on sivusta päin kuvattu, katsojalle voi tulla olo, että on haastattelun ulkopuolella tai kuuntelisi salaa. (Leponiemi 2010, 164.) Kuvan rajausta miettiessä pitää myös ottaa huomioon montako ihmistä kuvassa tulee olemaan.

Suomen muistiasiantuntijat ry:n videossa on käytetty haastattelutilanteissa perinteistä rajausta ja kuvakulmaa. Haastateltavat eivät ole sivuittain kameraan nähden ja kuvaraja-
 jaus pysyy koko ajan puolikuvana tai suurena puolikuvana. Halusin varmistaa, että
 mahdollinen grafiikka (tg= title graphic) mahtuisi myös kuvaan videon jälkitöissä. Ka-
 meran olen pyrkinyt pitämään puhujan silmien tasolla. Halusin kuvata videon perintei-
 sesti, siten että katsoja kiinnittäisi huomiota enemmän puhuttavaan asiaan kuin erikoi-
 siin kuvauksellisiin ratkaisuihin.

KUVA 3. Puolikuva ja title graphic

3.2.4 Tausta

Taustaan pitää kiinnittää erityistä huomiota kuvaa suunnitellessa. Tausta luo kuvaan syvyyttä ja etäisyyttä sekä auttaa sijoittamaan tapahtumat yhteyteen videon juonen kanssa. (Hedgecoe 1992, 56.) Taustan lisäksi kuvissa voi käyttää myös etualalla olevia asioita ja esineitä tuomaan lisää mielenkiintoa (Hedgecoe 1992, 57). Siihen, miltä tausta näyttää lopullisessa kuvatussa kuvassa, vaikuttaa hyvin paljon kuvauskulman ja objektiivin polttovälin valinta (Hedgecoe 1992, 56). Pitkällä polttovälillä tausta ei näy niin terävänä kuvauskohteeseen verrattuna. Kuvan ulkopuolella olevan taustan merkitys on myös suuri, jos kuvaraja- tai -kulma vaihtuu otoksen aikana (Hedgecoe 1992, 57). Taustaa valitessa täytyy myös olla tarkkana, ettei kuvauskohteen taustalla ole mitään häiritsevää tai huomiota vievää. (Leponiemi 2010, 164.) Haastattelutilanteissa, kuten muissakin kuvaustilanteissa, kannattaa käyttää mahdollisimman yksinkertaista taustaa. Näin katsojan mielenkiinto pysyy oikeassa kohteessa. (Hedgecoe 1992, 53.)

Suomen muistiasiantuntijat ry:n videossa taustaan piti kiinnittää erityistä huomiota, sillä haastattelutilanteiden kamera-ajoissa kuvakulma muuttui kokoajan. Ennen kuvauksia oli tärkeää ottaa selville kuvien rajausta ja kulma sekä ajon alussa että lopussa. Videota kuvattaessa piti olla tarkkana, ettei ainakaan ajon lopussa olevassa rajauksessa ole mitään häiritsevää kohteen takana. Liikkeen aikana kohteen taustalla olevat asiat ja esineet eivät ole niin häiritseviä sillä kuva muuttuu, eikä häiritsevä asia ole taustalla koko ajan. Itse pyrin Suomen muistiasiantuntijat ry:n yritysesittelyvideossa pitämään taustan mahdollisimman selkeänä ja niin yksinkertaisena kuin olosuhteet vain sallivat. Joissakin kuvissa sijoitin taustalle yhdistyksen toiminnasta kertovia esineitä, kuten yhdistyksen logolla olevan paperikassin.

KUVA 4. Selkeä tausta

4 VALAISU HAASTATTELUTILANTEISSA

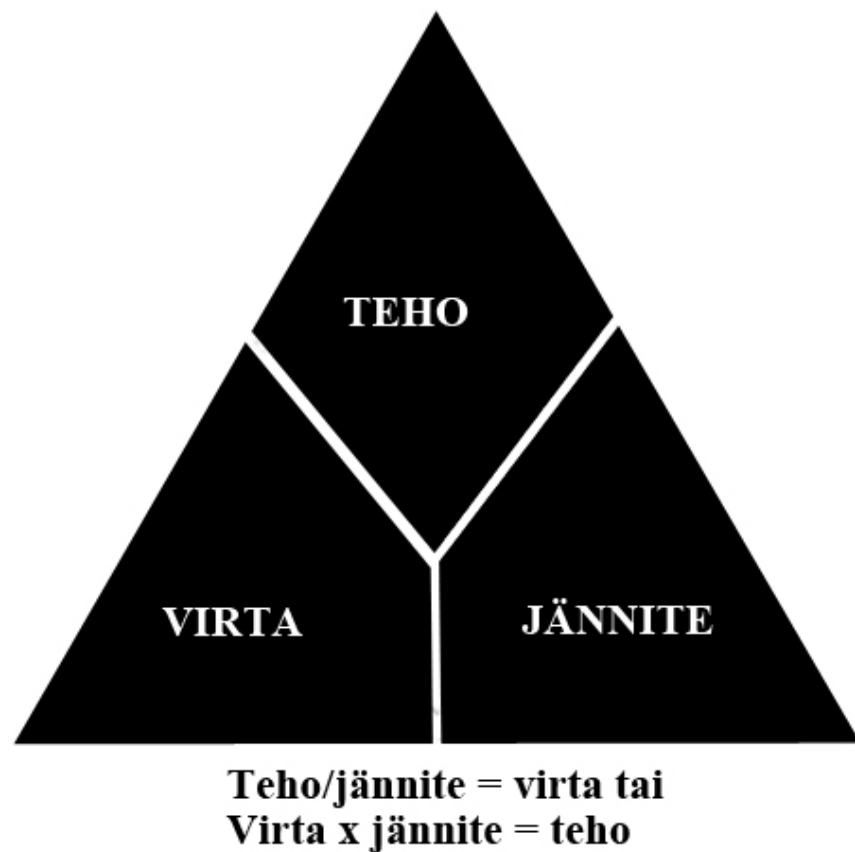
4.1 Valaisun ennakkosuunnittelu

4.1.1 Kuvauspaikka

Valaisua suunnitellessa kuvauslokaatiolta on tärkeää tarkistaa tiettyjä kohtia. Onko kuvauspaikka ulkona vai sisällä? Minkälainen on kuvauspaikan vallitseva valo, eli valo joka paikan päällä on valmiiksi? Valaisun voi tehdä monella eri tavalla. On mahdollista kuvata esimerkiksi pelkästään vallitsevassa valossa, eli valossa joka kuvauspaikalla on valmiiksi tai rakentaa kuvauspaikan valaisu kokonaan itse. Ratkaisu riippuu myös kuvauspaikasta.

Itse kuvasin kaikki haastattelukuvat sisätiloissa, joten tein valaisusuunnitelman sen mukaan. Pystyin kolmessa haastattelussa käyttämään ikkunasta tulevaa valoa, mutta loppujen haastatteluiden kuvauspaikka oli niin pimeä, ettei se onnistunut.

Sisätiloissa kannattaa olla myös tarkkana, että verkkopistokkeita löytyy tarpeeksi valaisimille. Pistokkeiden määrä ja sijainti on syytä selvittää myös. Kannattaa selvittää kuinka paljon lamput tarvitsevat tehoa verrattuna siihen kuinka paljon pistoke pystyy sitä antamaan. Ennen kuvauksia olisi myös syytä selvittää, missä kuvauspaikan sähkökeskus on mahdollisen sulakkeen palamisen varalta. Pääsääntö on, että yksi 2000 watin lamppu on yhtä sulaketta kohti. (Jones 2002, 57.) Ampeerien ja watin välisen suhteen voi laskea kaavalla $\text{watit/voltit (230)} = \text{ampearit}$ (Dollin 1986, 40). Jos käytetään 2000 watin lamppua ja volttimäärä on aina 230, niin $2000/230 = 8,7$. 8,7 on ampeerien määrä, joka sulakkeen pitää kestää, että lamppu toimii. Kuvaustilanteessa tulee ottaa selvää, minkä sulakkeen takana käytettävä pistokerasia on. Jos käytetään suurta tehoa vaativia lamppeja, kannattaa sähkö ottaa jatkojohdolla toisen huoneen pistorasiasta, joka käyttää eri sulaketta (Jones 2002, 57).

KUVIO 1. Sähkövirran tehokolmio

4.1.2 Kalusto

Valaisukaluston valitseminen saattaa olla vaikeaa siksi, että valinnanvaraa löytyy paljon. Ulkona voi käyttää auringonvalon ja mahdollisten lamppujen lisäksi heijastimia, joilla pystyy kääntämään auringonvaloa. Esimerkiksi styrox-levy on yksinkertainen vaihtoehto (Dollin 1986, 58). Sisävalaisussa voi käyttää ikkunasta tulevaa auringonvaloa ja lamppeja. On olemassa erilaisia ja eri tilanteisiin sopivia lamppeja, esimerkiksi HMI-, kvartsihalogeeni-, loisteputki- tai LED-lamppeja (Rickwood 2004, 52). Niiden eroina voivat olla valaisimen paino, tehonkulutus, värilämpötila sekä lampun fyysinen lämpö. Valaisukalustoon kuuluvat myös valaisujalustat, clampit ja muu kiinnityskalusto. Valotehoa voi kontrolloida himmentimillä, himmennysverkoilla (scrimillä) ja va-

laisimessa olevilla ”läpillä” eli barndoorseilla (sulkuovet). (Rickwood 2004, 52.) Valon laatua, kuten väriä tai tehoa, voi myös muuttaa erilaisilla suodatinkalvoilla. Suodatin-kalvo on läpinäkyvää materiaalia ja se kiinnitetään lampun eteen (Dollin 1986, 57).

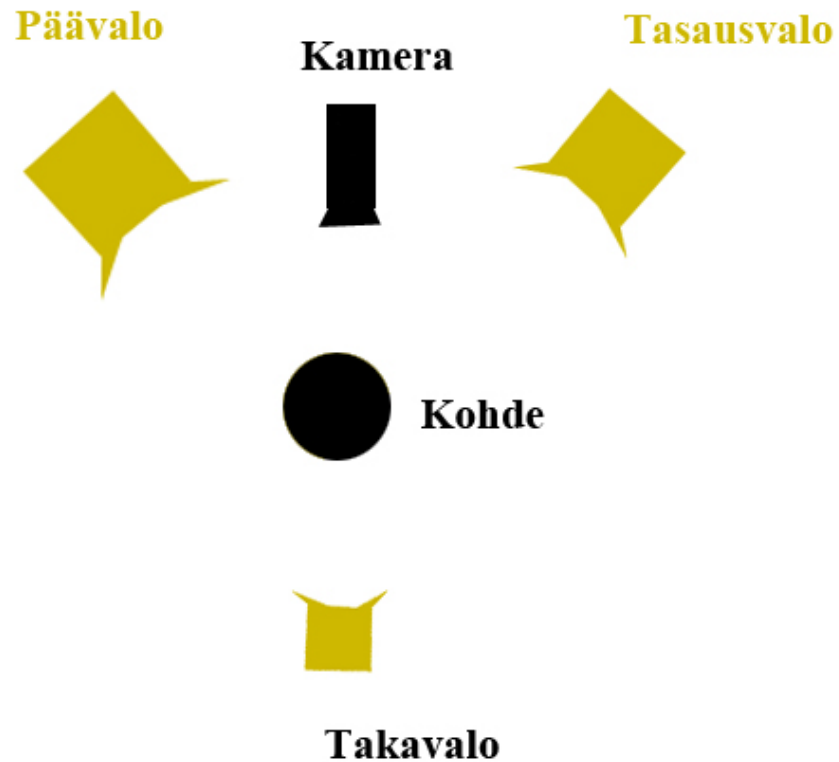
Suomen muistiasiantuntijat ry:n videon valaisussa käytin LED-lamppuja, niiden monipuolisuuden takia. Niiden valotehoa on helppo säädellä eikä niihin tarvitse erillistä himmennintä. LED:t eivät myöskään kuumene niin nopeasti ja niitä ei tarvitse pitää pitkään päällä ennen kuin ne saa sammuttaa. Tämä auttoi kuvauksissa kiireellisen aikataulun toteutumista.

4.2 Valaisun rakentaminen kuvauksissa

Kuvauksissa voi käyttää vallitsevaa valoa tai rakentaa valaisun kokonaan itse, käyttää montaa lamppua tai vain yhtä. Valoa voi myös olla kovaa tai pehmeää. Kova valo luo enemmän kontrasteja, eli valo- ja varjokohtien eroja. Pehmeää valoa on vähemmän ja siitä tulee vähemmän kontrasteja. (Leponiemi 2010, 126.)

Yleisin valaisutekniikka on kolmipistevalaisu. Kolmipistevalaisussa käytetään kolmea eri valonlähdetä. Yksi valonlähde on päävalonlähde, jolla valaistaan kohde hieman sivusta. Valo voi olla suoraa ja kovaa tai pehmennettyä. Toinen valolähde on tasoitin, jolla poistetaan päävalon luomat liian voimakkaat varjot ja kontrastit. Tasoitusvalo on päävalon vastakkaisella puolella yleensä pehmeää valoa. Kolmas valonlähde on takavallo ja se tulee kohteen taakse irrottamaan kuvauskohteen taustasta ja valaisemaan tämän olkapäät ja hiukset. Takavallo siis korostaa kohteen ääri viivoja. (Hedgecoe 1992, 87.) Kolmipistevalaisu korostaa kuvattavaa kohdetta ja parantaa syvyysvaikutelmaa. Pimeitä kohtia ei jää, kun kohde valaistaan joka suunnasta. Käytin Suomen muistiasiantuntijat ry:n videossa kolmipistevalaisua päähaastatteluissa. Päävalona ja tasausvalona käytin LED-lamppua ja takavalona ikkunanvaloa.

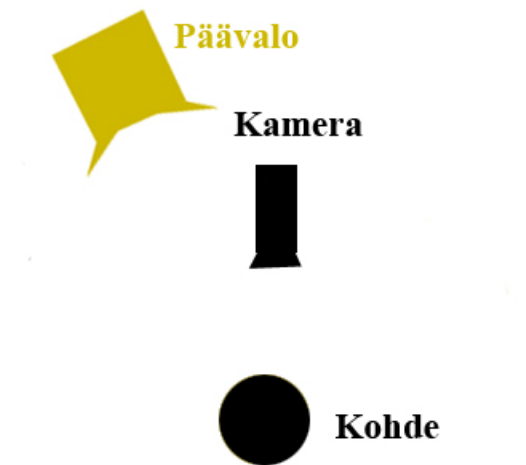
Kolmipistevalaisu

KUVIO 2. Kolmipistevalaisu

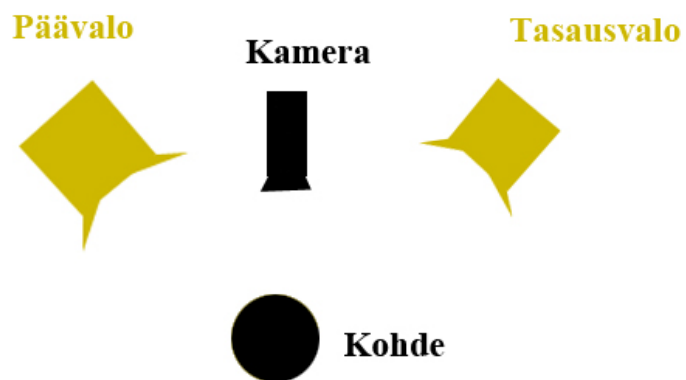
Pienemmässä rooleissa olevissa haastatteluissa käytin kahden tai yhden lampun valaisua. Kahden lampun valaisussa minulla ei ollut tilan puolesta mahdollisuutta saada kohteen taakse valoa, joten käytin yhtä LED-lamppua päävalona ja ikkunasta tulevaa valoa tasausvalona. Yhden lampun valaisua jouduin käyttämään tilan sekä ajan puutteen vuoksi. Yhdellä lampulla pystyin erottamaan kohteen taustasta, jolloin haastateltava oli kuvan etualalla valossa, ja taustalla olevat ihmiset olivat varjossa.

Yhden lampun valaisu

KUVIO 3. Yhden lampun valaisutekniikka

Kahden lampun valaisu

KUVIO 4. Kahden lampun valaisutekniikka

5 KUVAUS JA VALAISU SUOMEN MUISTIASIANTUNTIJAT RY:N YRITYSESITTELYVIDEOSSA

5.1 Lähtökohdat ja tavoitteet

Opinnäytetyöni mediaosuuden video on tehty Suomen muistiasiantuntijat ry:lle ja sen tarkoituksena on esitellä yhdistyksen toimintaa historiasta nykypäivään ja hankkia lisää jäseniä. Olennaisin lähtökohta videon teossa oli, että työryhmään kuului vain kaksi henkilöä. Sen vuoksi jouduin keskittymään kuvauksen ja valaisun lisäksi myös tuottamiseen, ohjaamiseen, leikkaamiseen ja muihin jälkitöihin. Tämä on varmasti vaikuttanut tekemiini ratkaisuihin kuvauspaikalla ja lopputulokseen kuvausten jälkeen.

Videon ollessa tilaustyö, tavoitteena voi pitää sitä, että asiakas on videoon tyytyväinen. Halusin myös kokeilla uusia kuvaustekniikoita sekoittaen niitä aikaisemmin oppimiini asioihin. Videossa on yhteensä kahdeksan haastattelua, joista kolme on päähaastatteluita ja loput ovat tukemassa asiaa, joka halutaan sanoa. Koitin kuvauksella erottaa nämä kaksi eri haastatteluryhmää toisistaan. Myös valaisun lähtökohdat olivat haastatteluissa erilaiset sillä ne ovat kuvattu eri päivinä, aikoina ja paikoissa. Näiden lähtökohtien pohjalta pyrin tekemään mahdollisimman ammattimaisen näköisen yritysesittelyvideon.

5.2 Tavoitteiden toteutuminen

5.2.1 Kuvaus

Sopivien kuvauspaikkojen etsiminen oli yllättävän haastavaa toimistorakennuksesta. Päähaastatteluiden ajojen kuvaamiseen käyttämäni rata ei mahtunut ihan joka työhuoneeseen tai kulmaan. Suunnittelin siis haastattelut niin, että vain parissa tärkeimmässä haastattelussa on kamera-ajo. Näin pystyin hyödyntämään näihin kuviin toimistolta niitä harvoja paikkoja, joihin rata mahtui. Kamera-ajo toimi mielestä hyvin näissä haastatteluissa, koska se toi lisää mielenkiintoa ja vei videon juonta eteenpäin pisimmissä haastattelupätkissä. Käytin ajoa vain haastattelujen alussa, että materiaalia olisi sitten helpompaa leikata jälkeenpäin, jos vaikka haluaisin jonkin pätkän pois. Teknillisesti nämä ajot olisivat voineet sujua vähän paremmin. Muutamassa kohdin voi nähdä hieman epä-

tasaisuutta ja tärähtelyä. Ottoja otettiin tietysti enemmänkin kuin yksi ja muissa otoissa ajo olisi saattanut sujua paremmin, mutta käytin lopullisessa tuotoksessa mieluummin ottoa, jossa haastateltavalla on parempi suoritus. Ajoon vaikutti myös kuvausryhmän pienuus. Kamera-assistentti, joka työnsi radalla olevaa kärkyä, toimi samalla äänimiehenä. Itse kuvatessani toimin myös ohjaajana ja keskityin kuvauskohteen puhumaan asiaan. Suuremmalla ryhmällä olisi ollut helpompi keskittyä vain omaan vastuualueeseensa.

Muiden haastatteluiden osalta kuvaus onnistui mielestäni paremmin. Suurempi haastattelujoukko oli videon Alva-ryhmä (Suomen muistiasiantuntijoiden aluevastaavaryhmä). Haastattelut toteutettiin nopealla aikataululla erään Alva-tapaamisen ruokatauon aikana. Niihin olen pyrkinyt samaan myös hieman taustan vaihtelua, vaikka kaikki on kuvattu samassa huoneessa. Pidin muut Alva-ryhmäläiset taustalla puuhaamassa omiaan, että tausta vaihtuisi kokoajan. Vaihdoin myös puhujan paikkaa huoneessa aina haastatteluiden välillä. Kuvakoon pidin koko ajan puolikuvana, koska en halunnut siihen muutosta.

Viimeinen haastattelu oli erilainen kuin muut haastattelut. Siinä on haastateltu muistisairaahan ihmisen omaishoitajaa. Kuvassa oli siis kaksi henkilöä, omaishoitaja ja hoidettava. Aihe mistä omaishoitaja puhui oli vaikea ja halusin heille mahdollisimman mukavan paikan missä kertoa siitä. Sijoitin heidät toimiston aulaan sohvalle, jossa he pystyivät istumaan vierekkäin. Rajasin kuvan puolikuvaksi, että se sopisi muiden haastatteluiden kanssa yhteen.

5.2.2 Valaisu

Valaisun suhteen jouduin kuvauksissa tulemaan toimeen erilaisten kuvauspaikkojen ja aikataulun kanssa. Haastattelukuvat on kuvattu eri vuorokaudenaikoina, joka aiheuttaa paljon vaihtelua kuviin.

Päähaastatteluissa pystyin käyttämään ikkunan valoa hyväkseni. Rakensin kolmipistevalaisun toimiston neuvotteluhuoneeseen. En käyttänyt huoneen omia valoja ollenkaan, sillä loisteputkivalot saattavat tuoda kuvaan raitoja, jos kameran suljinaika on eri kuin lamppujen virkistystaajuus. Kolmipistevalaisussa käytin takavalona ikkunanvaloa, taustausvalona himmennettyä LED-valoa ja päävalona vähän kirkkaampaa LED-valoa. Kuvauksissa ongelmana olivat tilan rajat. Lamput mahtuivat juuri ja juuri olemaan huo-

neessa. Päähaastatteluiden kuvista tuli mielestäni ehkä vähän liian pimeitä ja jouduin korjaamaan niitä jonkin verta jälkeensä.

Alva-haastatteluissa käytin vain yhtä LED-lamppua. Tämä mahdollisti sen, että pystyin liikkumaan todella nopeasti uuteen haastatteluun, koska minun ei tarvinnut käyttää paljon aikaa valaisun rakentamiseen. Jouduin tyytymään huoneessa valmiiksi olleeseen valoon, sillä muiden ryhmäläisten tehdessä töitä taustalla en voinut ottaa koko huoneen valoja pois päältä. Päivänvaloa en voinut käyttää kuvissa, sillä ulkona oli niin pimeää ettei ikkunasta tullut valoa. Valaisu onnistui hyvin siltä kannalta, että kuvauskohde näkyy ja erottuu hyvin taustasta. Kuvaustilanteessa piti vain varoa, että en itse ollut kameran kanssa suoraan takaa tulevan valon tiellä. Ainut ongelma valaisussa oli se, että lamppu näkyy haastateltavien silmälaseista heijastuksena. Sen olisi voinut korjata nostamalla lamppua ylemmäksi tai kuvaamalla eri kulmasta.

Viimeinen haastattelu oli muistisairaana ja omaishoitajan haastattelu. Siinä päätin käyttää kahden valolähteen valaisua, johtuen kuvauspaikasta, joka oli seinää vasten oleva sohva. En voinut siis sijoittaa takavaloa kohteen taakse, eikä sohva mahtunut siirtämään. Käytin päävalona ikkunasta tulevaa valoa ja tasausvalona LED-lamppua, joka oli himmennetty. Pyrin tekemään valaisusta mahdollisimman tasaisen ja mielestä onnistuin siinä.

6 POHDINTA

Nykyään yhä useammat yritykset ja yhdistykset ovat kiinnostuneita esittelyvideoista. Internetin myötä on paljon helpompi levittää informaatiota. Videon linkittäminen yrityksen nettisivustoille on helppoa ja yleensä ilmaista. Kuvauskalusto on myös nykypäivänä halvempaa kuin ennen ja vaivattomammin kaikkien saatavilla. Tämän takia pienempimuotoiset yritysesittelyvideot eivät tarvitse niin isoa työryhmää.

Yritysesittelyvideon tekeminen vaatii aina yhtä paljon suunnittelua ja ennakoimista, kuin mikä tahansa muukin videotuotanto. Opin Suomen muistiasiantuntijat ry:n yritysesittelyvideota tehdessäni kuinka tärkeää ennakkosuunnittelu todellakin on. Ilman toimivaa kuvakäsikirjoitusta tai valosuunnittelua, olisi kuvauspaikalla mennyt paljon enemmän aikaa ja vaivaa. Lisäksi on tärkeää, että asiakkaalle jää hyvä ja ammattimainen kuva videon tekijöistä. Opin myös, että tämänkaltaisen videon tekeminen onnistuu pienellä työryhmällä, vaikka olenkin vielä sitä mieltä, että yksi työntekijä enemmän olisi ollut parempi. Tämän videon kanssa minun täytyi myös opetella suhteuttamaan käytettävissä olevat resurssit suunnitelmien kanssa.

Yritysvideolla on niin monta tapaa tehdä se kuin tekijöitäkin. Vaihtoehtoja tekemiseen on laidasta laitaan, kaluston kuin toteutustavankin puolesta, resurssien sisällä tietysti. Nykyään, kun näitä videoita on yhä helpompi ja halvempi tehdä on tärkeää koittaa erottua joukosta.

LÄHTEET

Dollin, S. 1986. Videokuvaajan käsikirja. Junila, P & Niukkanen, L & Reijonen, P (toim. & suom.). Italia. Oy Kirjalito Ab.

Green, K. 1995. The Other Side of the Camera. Occupational Outlook Quaterly. 1/1995, 1,3.

Hedgecoe, J. 1992. Videokuvauksen taito. Viitanen, R. (toim. & suom.). Karkkila: Kustannus –Mäkelä Oy.

Jones, F. 2002. Digivideoijan käsikirja. Santala-Köykkä, R. (toim. & suom.). Helsinki: Edita Prima Oy.

Leponiemi, K. 2010. Videokuvaus, taitoa ja tekniikkaa. Jyväskylä: WSOYpro Oy.

Rickwood, L. 2004. The LIGHTING side of VIDEOGRAPHY. The Digital Studio Magazine 10/2004, 52-56.

LIITTEET

Liite 1. Suomen muistiasiantuntijat ry:n yritysesittelyvideo. TAMK 2012. DVD.